

Injustícia, caritat

No ha estat mai fàcil definir la justícia: ho van fer els grecs, en termes filosòfics i mífics, ho van fer els romans en termes jurídics, i l'escolàstica distingia, com a mínim, la justícia equitativa de la distributiva.

Més difícil encara és definir-la amb el qualificatiu de *social*. Resulta més simple constatar la injustícia: és una realitat palpable, es veu i es comprova, però quan és social aquesta mateixa injustícia? Quan la *lluita de classes* era una perspectiva acceptada, la injustícia social era el gran enemic, i eliminar-la era el gran objectiu: qui se'n recorda? Ara, en tot cas, els excessos obscens de la injustícia i de la desigualtat són objecte d'exhibició quotidiana a la premsa i a la televisió. De l'equitat i la distribució quasi no se'n parla, i ha desaparegut fins i tot la utopia compensatòria de la revolució socialista. Ja farem prou, si anem fent. La indignació, però, sembla tan viva com sempre. La diferència és que ara no ens indignem per raons ideològiques o per a proposar un paradís igualitari: ens indignem perquè veiem persones que pateixen. Perquè veiem la gent que es mor de gana en algun lloc del món, veiem els rics extrems i els seus abusos, tenim davant dels ulls l'ostentació al costat de la misèria, i potser pensem –de tant en tant, almenys– que alguna cosa cal fer, però alguna cosa pràctica, efectiva, que no invente paradisos futurs, que resolga una mica els petits inferns de cada dia. Alguna cosa cal fer, per exemple, quan la despesa militar és centenars de vegades més alta que els diners destinats a reduir la fam. Diguem que aquests últims anys, encara que no ho sembla, la indignació per la injustícia ha esdevingut més pràctica, concreta, més individualista, com sol dir-se. Hom s'hi indigna perquè veu una persona sense casa que es mor quan la temperatura baixa de zero mentre s'ha revelat que alts funcionaris viuen en pisos de luxe pagant dos cèntims de lloguer. La revolta és menys mística, és menys ambiciosa, té menys pretensions. És cada vegada menys ideològica, no parla del model futur, mira la realitat present. Considerem l'antiga qüestió de la caritat: de

Joan Francesc Mira

Marx ençà, o fins i tot abans, ens havien ensenyat que era una trampa i una estafa i que l'havia de substituir la justícia. Ens havien ensenyat que la caritat era per a la gent religiosa, ansiosa d'anar al cel, o per als poderosos que volien mantenir

més ben sotmesos els súbdits. Ara, de sobte, s'ha rehabilitat la caritat individual. És com si ja no existira el somni polític d'una nova societat. I això apaga l'esperança de molta gent i els crea un malestar profund, que pot ser també anomenat pessimisme.

Bé, fins ací no són idees únicament meues, ni tampoc seria exactament la meua manera d'expressar-les. Ni són idees de cap polític o intel·lectual de dreta, sinó que són –amb una mica de glossa i de complement meu– del gran periodista escriptor Jean Daniel, francès jueu nascut a Algèria, agnòstic, socialista, d'edat de més de vuitanta anys. I jo hi estic d'acord, a pesar que ha oblidat un detall: que caritat no vol dir fer almoïna, vol dir amor, vol dir sentiments, i donar, compartir, i aquella cosa tan desacreditada que es deia *fer el bé*. Exactament això que ignoren els mateixos governants que se n'omplen la boca, i els polítics de dreta o d'esquerra, els ideòlegs electorals, els promotors immobiliaris, els directors de diaris, els bisbes i els cardenals, i els membres del Consell de la Generalitat Valenciana. Queda, això sí, l'esperança, al costat de la fe, per a completar les tres virtuts antigues. Caldria rehabilitar-les totes tres, abans que el pessimisme les anul·le. La justícia, en la ideologia que havíem acceptat, havia d'esborrar la hipocresia implícita en la caritat. La injustícia desapareixeria en una *societat millor*, i per tant calia realitzar aquesta societat. I, de sobte, hem recuperat el valor de l'acció individual, l'antiga caritat, ara sovint amb el nom més modern de *solidaritat*. Com si haguera deixat d'existir aquell somni d'una societat nova, sense Injustícia amb majúscula. Com si les petites injustícies, simplement, les haguérem de combatre una a una. Qui sap si aquest retorn de les virtuts antigues ens estalviarà més d'una catàstrofe.

“I, de sobte, hem recuperat el valor de l'acció individual, l'antiga caritat, ara sovint amb el nom més modern de ‘solidaritat’. Com si haguera deixat d'existir aquell somni d'una societat nova, sense Injustícia amb majúscula. Com si les petites injustícies, simplement, les haguérem de combatre una a una”